

Gødning ved omlægning til økologisk produktion

Foto: Casper Laursen

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

JANUAR 2026

Regler for gødning ved omlægning til økologisk produktion

Når en bedrift begynder omlægning til økologi, kommer der flere forskellige regelsæt for gødsning oveni eller i stedet for de generelle regler, der gælder for alle bedrifter.

De nye regler gælder fra forskellige tidspunkter afhængigt af tidspunktet for omlægning og af bedriftstype. I overgangsperioden fra konventionel til økologisk drift skal der derfor ekstra beregninger eller registreringer til for at dokumentere over for økologikontrollen, at de økologiske gødningsregler overholdes. Det er altid mest begrænsende loft/betingelse, der gælder. Det kan være det økologiske regelsæt, men i mange tilfælde også generelle kvælstof- eller fosforarealkrav.

EU ØKOLOGIREGLER

Økologireglerne gælder fra den dato, de enkelte marker påbegynder omlægning. Det skal dokumenteres i planteløgbogen/gødningsplanen, at bedriften/marken overholder grænsen på 170 kg total N pr. ha. Hvis der importeres konventionel gødning, skal gødningsbehovet dokumenteres, f.eks. ved en

kvoteberegning og ved at udfylde erklæring ved behov for ikke-biologisk gødning. Det gælder også, hvis der afsættes gødning til biogas.

Bedriften skal også kunne dokumentere et varieret sædskifte med efterafgrøder og kvælstoffikserende afgrøder. Bælgafgrøder (bælgsæd eller kløvergræs, inkl. mellem og efterafgrøder) skal udgøre mindst 20 pct. af omdriftsarealet, og kulstoflagrende afgrøder, mellem- eller efterafgrøder skal udgøre mindst 50 pct. af det indberettede økologiske areal. Den konventionelle gødning, som kan bruges i økologisk produktion, må kun omfatte og indeholde de tilladte gødningsstoffer og jordforbedringsmidler, der er nævnt i bilag 2.1 i [Vejlledning om økologisk jordbrugsproduktion](#). Find liste over anerkendte biogasanlæg, som kan levere afgasset biomasse til økologer på [lbst.dk](#).

Regler	Betingelse/loft og enheder for beregning	Startdato/periode
EU økologiregler for den samlede tilladte gødningsmængde.	170 kg total N i gns. pr. ha.	Fra markens omlægningsdato.
EU økologiregler for import af konventionel gødning.	Tilladte midler fra bilag 2 op til dokumenteret behov. Behovet dokumenteres som anvist i bilag 2.1.	Fra markens omlægningsdato.
Økologisk arealstøtte - basistilskud (1.350 kr. pr. ha).	107 kg udnyttet N i gns. pr. ha på hele bedriften - både konventionel og økologisk gødning.	Planperioden, som udløber 31. juli i ansøgningsåret.
Økologisk arealstøtte med tillæg til nedsat N (1.350 + 650 kr. pr. ha).	65 kg udnyttet N i gns. pr. ha på hele bedriften - både konventionel og økologisk gødning.	Planperioden, som udløber 31. juli i ansøgningsåret.
Branchebefalinger for kvæg og gris for import af konventionel husdyrgødning.	43 kg udnyttet N i gns. pr. ha i ubehandlet konventionel husdyrgødning, dog 65 kg udnyttet N i gns. pr. ha i konventionel husdyrgødning via biogas.	Fra kvæg- eller grisebesætningens omlægningsdato og for bedrifter, der leverer foder til disse.

Tabel 1: Oversigt over regler, der kommer oven i eller i stedet for generelle regler

ØKOLOGISK AREALSTØTTE

Bedriften skal overholde det valgte gødningsniveau for økologisk arealstøtte fra den planperiode (1. august -31. juli), som udløber i ansøgningsåret (kalenderår). Gødningsbetingelsen gælder for hele bedriftens harmoniareal – også selv om der ikke søges økologisk arealstøtte til alle marker, eller hvis enkelte marker omlægges senere.

Betingelsen om 107 kg N/ha gælder kun for bedrifter, som er tilmeldt gødningsregistret. For 65 kg N/ha ved tillæg til reduceret N er det et krav, at bedriften er tilmeldt Registrer for Gødningsregnskab. Det er altid den laveste N-kvote, der sætter begrænsningen for gødningsforbruget, og som kan blive reduceret yderligere for eftervirkning af pligtige efterafgrøder eller eventuelt manglende pligtige efterafgrøder. I visse tilfælde kan den generelle N-kvote være lavere end N-kvoten for tilskudsforpligtelsen, f.eks. ved mange bælgplanter på bedriften. Fosforarealkravet kan også være det mest begrænsende.

BRANCHEANBEFALINGER FOR ØKOLOGISKE KVÆG- OG GRISEBEDRIFTER

Når kvæg- eller grisebesætningen begynder omlægning til økologi, eller hvis du sælger foder til andre økologiske bedrifter, som er omfattet af brancheanbefalinger, gælder de skærpede regler for import af ikke-økologisk husdyrgødning på din bedrift.

1. Der kan maksimalt anvendes uafgasset ikke-økologisk husdyrgødning svarende til 43 kg udnyttet N pr. ha.

2. Dog kan der anvendes op til 65 kg udnyttet N pr. ha. fra ikke-økologisk husdyrgødning, såfremt mindst 22 kg N heraf kommer ind via biomasse fra et biogasanlæg. Uanset dette punkt kan der altid tages samme mængde N tilbage fra biogasanlægget, som modtager eventuelt, må have afleveret i form af økologisk biomasse eller husdyrgødning. Denne mængde N indgår ikke i opgørelsen over modtaget ikke-økologisk husdyrgødning.
3. Hvis der anvendes korn/foder dyrket i Danmark – uanset eventuelle mellemlid – finder samme krav anvendelse for hele bedriften der dyrker afgrøden. Dette dokumenteres via faktura eller en tro og love-erklæring.

GØDNINGENS ØKOLOGISTATUS VED OMLÆGNING TIL ØKOLOGISK DRIFT

Vær opmærksom på, at gødningen fra bedriftens husdyrhold i omlægningsperioden kan have økologisk status på egen bedrift, men konventionel status, hvis det afsættes til en nabo. Når bedriften og markerne påbegynder omlægning, kan gødning fra bedriftens egen besætning regnes som økologisk i de første to år, selvom besætningen ikke er påbegyndt omlægning. Det gælder, når det udbringes på bedriftens egne marker, som er under omlægning. Er der købt eller forpagtet økologiske marker, så skal gødningen fra dyr, der ikke er påbegyndt omlægning regnes som konventionel på disse marker. Fra den dato, besætningen påbegynder omlægning kan gødningen regnes som økologisk – også hvis det afsættes til en anden bedrift.

Foto: Casper Laursen

LOGBOG FOR PLANTEAVL

Dokumentation for økologisk planteavl består af et regnskab med bilag på køb og salg af produkter, samt en logbog over alle aktiviteter på markerne. Regnskab og logbog skal altid være ajourførte og tilgængelige ved et økologikontrol besøg.

Logbogen skal for hver enkelt mark indeholde oplysninger om:

1. Gødningsforbrug (type, mængde, dato for udbringning, dokumentation af behov og økologisk/ikke-økologisk)
2. Brug af plantebeskyttelsesmidler (sprøjtejournal – dato, middel, behandlingsmetode og årsag – dvs. din vurdering af "akut fare for afgrøden")
3. Høst af afgrøder (afgrøde, måned, mængde og økologisk status (konventionel/omlægning/økologisk))

Kontakt

Birgit Ingvorsen
Chefkonsulent
biin@icoel.dk
Tlf. +45 23 74 37 98

Sven Hermansen
Chefkonsulent
sher@icoel.dk
Tlf. +45 29 31 46 43

Administration af reglerne

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø administrerer reglerne. Innovationscenter for Økologisk Landbrug tager forbehold for ændringer i praksis.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug